

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep, 0032 Oslo

Dato: 21.12.2022
Vår ref.:
Deres ref.: Therese Høyér Grimstad

Innspill til Utsynsmeldingen

1. Innledning

Finans Norge representerer over 240 bedrifter innen bank, forsikring og annen finansvirksomhet. I våre medlemsbedrifter jobber i nærmere 47 000 ansatte, som sysselsetter to prosent av den norske arbeidsstyrken, og skaper verdier som står for nærmere syv prosent av fastlandsnorgesverdiskaping.

Norsk næringsliv er i en kontinuerlig omstilling. Vi ser en nåtid og en fremtid preget av ny teknologi, bærekraft og mangfold. For å møte fremtiden, sikre grønn omstilling og digital konkurransekraft, må bedriftene ha tilgang til riktig kompetanse. Arbeidet med Utsynsmeldingen er derfor viktig, og Finans Norge håper at meldingen vil være et utgangspunkt for iverksettelse av konkrete tiltak som skal sikre at Norge er rustet for å møte fremtiden.

Finansnæringen har ligget i forkant av den digitale utviklingen og er en viktig bidragsyter for at Norge skal nå klimamålene. Finans Norge deler regjeringens overordnede situasjonsbeskrivelse om at det udekkede kompetansebehovet i norsk arbeidsliv er stort. Finans Norges siste medlemsundersøkelse, Kompetansesjekken 2022, avdekket at majoriteten av bedriftene i finansnæringen har et udekket kompetansebehov. Det største kompetansegapet er innenfor IT og bærekraft. Det er for få personer med IT-kompetanse i norsk arbeidsmarked og finansnæringens hovedutfordring fremover er å få dekket behovet for IT-kompetanse.

Vi må utdanne flere innenfor de relevante utdanningsretningene, og stadig kompetansepåfyll i arbeidslivet og livslang læring blir viktigere.

2. Arbeidslivets kompetansekrav

Dersom Utsynsmeldingen skal beskrive hvor kompetanseskoen presser er det avgjørende at meldingen omhandler de kompetansekrav og inngangsbarrierene det norske arbeidslivet har og hvordan de vil utvikle seg i fremtiden.

Banker, forsikringsselskap og andre finansbedrifter har mange arbeidstakere med høyere utdanning. Hele syv av ti arbeidstakere i finansnæringen har i dag høyere utdanning og andelen er stigende.

Produktivitetsvekst har vært en avgjørende faktor for det velferdssamfunnet vi har i dag, nedsiden er at for de svakeste blir veien inn i arbeidslivet enda lengere. Om regjeringen ønsker å øke sysselsettingen og aktivisere større deler av arbeidskraftreserven bør meldingen undersøke

kompetansekrav og inngangsbarrierer nærmere. Å bedre forstå hvilken kompetanse arbeidskraftreservene trenger for å være relevante i de ulike næringene bør derfor være en del av Utsynsmeldingen.

3. Finansnæringens fremtidige kompetansebehov

Kompetansesjekken 2022 viste at 77 prosent av den norske finansnæringen har et udekket kompetansebehov. For de neste to til tre årene svarer 88 prosent av næringen at de vil trenge mer kompetanse innenfor IT og datateknologi. I dag er det stor knapphet på IT og IKT-kompetanse i arbeidsmarkedet. Flere av partene i arbeidslivet har tidligere ytret bekymring rundt mangelen på ingeniør- og IT-utdannede i norsk arbeidsliv. Erfaringer fra våre medlemsbedrifter støtter opp om dette. Bekymringen er at problemet vil vokse seg enda større i fremtiden. Finans Norges undersøkelser tilsier at det er behov for å øke antall IT-studieplasser og inkludere digital kompetanse og forståelse i alle fag, inkludert i etter- og videreutdanningstilbudet.

En tematikk Utsynsmeldingen bør utrede er de fremtidige konsekvensene av et udekket kompetansegap mellom arbeidslivets behov og tilgangen på arbeidskraft, særlig innenfor datateknologi og IT.

Funnene i Kompetansesjekken 2022, inkludert hvordan finansbedriftene planlegger å dekke kompetansebehovet og hvilke egenskaper og holdninger hos nye ansatte bedriftene ser etter, er presentert på [Finans Norges nettsider](#). Finans Norge oppfordrer regjeringen til å ta med seg funnene i arbeidet med Utsynsmeldingen. Vi stiller oss til disposisjon for å gi en nærmere presentasjon av finansnæringens fremtidige kompetansebehov, dersom det er ønskelig.

4. Dimensjonering av utdanningstilbudet og studieplasser

For å tette næringslivets store kompetansegap er det avgjørende at vi utdanner studenter til relevante jobber i arbeidslivet. Finans Norge er bekymret for dimensjoneringen i det norske utdanningssystemet, som ikke ser ut til å levere relevant arbeidskraft til bedriftene som skal løse morgendagens utfordringer. Utsynsmeldingen bør derfor komme med klare prioriteringer på hvilken arbeidskraft utdanningsinstitusjonene skal utdanne for fremtiden.

Om næringslivet skal ta del i det grønne skiftet er det en forutsetning at virksomheter tar i bruk nye løsninger og digitaliserer seg. Omstillingen av norsk næringsliv kan ikke kun være avhengig av antall studieplasser på et utvalg studieretninger og må derfor ha flere kilder til fornyelse. Et av funnene i Kompetansesjekken 2022 er at bedriftene planlegger å dekke store deler av fremtidens kompetansebehov gjennom å øke kompetansebehovet til de nåværende ansatte. Dette gjelder spesielt for det store kompetansegapet på bærekraft. Det er behov for å innlemme bærekraft i alle relevante utdanningsløp, inkludert i etter- og videreutdanningstilbudet.

En forutsetning for at bedriftene skal heve kompetansen til nåværende ansatte er at de finner relevante kurs, og etter- og videreutdanningstilbud, som kan kombineres med jobb. Det er tidligere kommunisert at Utsynsmeldingen vil omhandle en satsing på tilgangen på utdanning i hele landet. Et velegnet undertema vil være å se på om de fleksible og desentraliserte utdanningstilbudene innenfor de mest prekære kompetansebehovene er godt nok dekket for fremtidens arbeidsliv. Finans Norges inntrykk er at det er et stort behov for bedre tilrettelegging for at personer som står i jobb kan ta utdanning. Utdanningstilbudet må være fleksibelt, modulbasert og digitalt. Utdanningstilbudet må

være arbeidslivsrelevant og for å sørge for dette må det tilrettelegges for at akademia, arbeidslivet og myndighetene kan samarbeide om å utarbeide studietilbud.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Therese Høyer Grimstad
Arbeidslivsdirektør